

Ε, φίλε!

Εξομολογήσεις παιδιών
που ζουν στην Ελλάδα
ως μετανάστες, πρόσφυγες
ή παλιννοστήσαντες

Ε, φίλε!

Ε, φίλε!

ΑΙΚΤΟ
ΠΡΟΣΤΑΣ
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

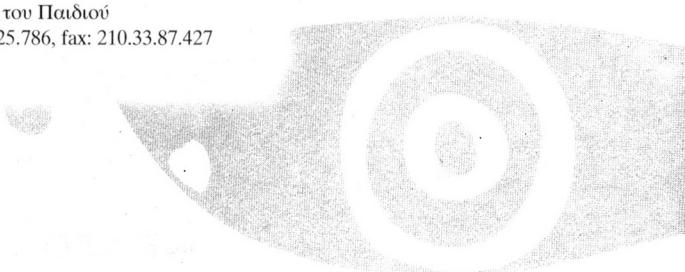
ISBN 960-04-2656-2

© Δίκτυο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού
Τηλεμάχου 3, 114 72 Αθήνα, τηλ. 210.36.25.786, fax: 210.33.87.427
e-mail: diktuo@hol.gr

© Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2004
www.kedros.gr
e-mail: books@kedros.gr

Πρόλογος

Άκουγα τα παιδιά να διαβάζουν τις εκθέσεις τους στην εκδήλωση του Δικτύου για τα δικαιώματα προστασίας των παιδιών κι αισθανόμουν πολύ συγκινημένη, κυρίως όταν «διάβαζε» στην ελληνική νοηματική γλώσσα – και μας «μετέφραζε» η δασκάλα του – ο Χρήστος Μιχαλάρης, κωφός από την Αλβανία. Ή όταν η Θεοδώρα-Ελεονόρα Μιχάλη, επίσης από την Αλβανία, με πρόβλημα δυσλεξίας μας αφηγείτο τα προβλήματά της.

Σκεφτόμουν ότι θα ήταν κρίμα να μην εκδοθούν και να δοθεί έτσι η ευκαιρία να διαβαστούν από πολλούς. Επειδή το άξιζαν. Επειδή απ' αυτές τις εκθέσεις προβάλλει ανάγλυφα το «πρόσωπο» των Ελλήνων. Σ' αυτά τα κείμενα υπάρχουν Έλληνες που έδωσαν απλόχερα αγάπη, βοήθεια και φιλία στους μετανάστες, κι άλλοι που έδειξαν μία στριφνή και φοβισμένη συμπεριφορά. Ευτυχώς η Κάτια Λεμπέση και οι εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ ανταποκρίθηκαν μ' ενθουσιασμό στην πρόταση της Μυρσίνης Ζορμπά, «ψυχής» του Δικτύου. Ελπίζω αυτά τα κείμενα να διαβαστούν από συμμαθητές, φίλους – αλλά και μη φίλους – των παιδιών που με τόση ειλικρίνεια εξέθεσαν τις απόψεις τους.

Θεωρώ επίσης ότι είναι ένας φόρος τιμής στους δασκάλους και στους καθηγητές που έσκυψαν με τρυφερότητα και κατανόηση στα παιδιά των μεταναστών. Δεν πιστεύω ότι τα καλά λόγια που απευθύνονται σ' αυτούς είναι κολακείες των παιδιών. Είναι ανάγκη να δείξουν την αγάπη τους σ' όσους τα βοήθησαν.

Πιστεύω ότι αυτό το βιβλίο – πέρα απ' τη λογοτεχνική αξία του – είναι ένα χρήσιμο και ωφέλιμο βιβλίο για όλους μας.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΦΑΚΙΝΟΥ

Πρόλογος

Σ' αυτό το βιβλίο τα παιδιά μιλούν με τα μάτια της ψυχής τους. Καταθέτουν αλλά και δίψα για δικαιοσύνη, αλληλεγγύη και αισιοδοξία για το μέλλον. Κοινό τους αίτημα ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και η αγάπη. Δείχνουν τον τρόπο να ζει κάποιος συμφιλιωμένος με δύο πατρίδες, δύο γλώσσες, δύο πολιτισμικές παραδόσεις, ξεπερνώντας εμπόδια και κερδίζοντας απ' αυτό δύναμη και όραμα. Διεκδικούν μια θέση στην καρδιά μας, μια θέση στη διαμόρφωση του κοινού μας μέλλοντος.

Το βιβλίο περιέχει εξομολογήσεις παιδιών από 12 χώρες, που ζουν στην Ελλάδα ως μετανάστες, πρόσφυγες ή παλιννοστήσαντες. Συγκαταλέγονται στο 9% του μαθητικού πληθυσμού, που περιλαμβάνει 98.241 μαθητές με αλλοδαπούς γονείς και 31.873 παλιννοστήσαντες, οι οποίοι φοίτησαν την περσινή χρονιά στα ελληνικά σχολεία.

Το *Δίκτυο Προστασίας των Δικαιωμάτων των Παιδιών* εκφράζει τις ευχαριστίες του σε όλα τα παιδιά που μας εμπιστεύθηκαν τις σκέψεις και τις ελπίδες τους.

Η μικρή ιστορία αυτού του βιβλίου

Μια παρέα εκπαιδευτικών, παιδιών, γονιών, συγγραφέων παιδικών βιβλίων και ορισμένοι βουλευτές αποφασίζουν το 2001 να κινητοποιηθούν για τα Δικαιώματα των Παιδιών, προκειμένου να θεσμοθετηθεί και στη χώρα μας ο Συνήγορος του Παιδιού. Η ιδέα είναι καινούργια αλλά σύντομα ο κύκλος των υποστηρικτών της διευρύνεται.

Οργανώνονται εκδηλώσεις σε σχολεία, στο Ζάππειο, στη Στοά του Βιβλίου, συνάντηση μαθητών με την ακαδημαϊκό Κική Δημουλά στην αίθουσα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα. Πραγματοποιούνται επίσης επισκέψεις παιδιών στις Βρυξέλλες, εκθέσεις ζωγραφικής, δρώμενα, συναντήσεις με ευ-

ρωβουλευτές, καθώς και μια Δημόσια Διαβούλευση με τον Έλληνα Συνήγορο του Πολίτη Νικηφόρο Διαμαντούρο, Ευρωπαίους συνηγόρους του παιδιού και ελληνικές ΜΚΟ. Παράλληλα αναπτύσσονται δράσεις και εκδηλώσεις κατά των διακρίσεων, εκδίδεται το βιβλίο *Ένα Μέλλον χωρίς παιδική εργασία* (εκδόσεις Οδυσσέας) με τη χορηγία του διοικητή της Εμπορικής Τράπεζας Γιάννη Στουρνάρα, συλλέγονται χιλιάδες υπογραφές που ζητούν να περιληφθούν στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα τα Δικαιώματα των Παιδιών, συλλέγονται χρήματα που κατατίθενται στη Unicef για τα παιδιά του Ιράκ. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωστής Στεφανόπουλος και ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης γίνονται αποδέκτες του αιτήματος, το οποίο αντιμετωπίζουν θετικά.

Ο Συνήγορος του Παιδιού γίνεται πραγματικότητα με την ψήφιση του σχετικού νόμου από την Ελληνική Βουλή τον Ιανουάριο του 2003 με διακομματική συναίνεση και λίγους μήνες αργότερα διορίζεται στη θέση αυτή ο Γιώργος Μόσχος.

Η αρχική παρέα, που στο μεταξύ έχει μεγαλώσει αρκετά, πανηγυρίζει το γεγονός αλλά δεν πάει να προβληματίζεται, έχοντας επίγνωση ότι η κοινωνική κινητοποίηση και αλληλεγγύη είναι απαραίτητο να αγκαλιάζει και να στηρίζει τους θεσμούς, προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους τους. Έτσι αποφασίζεται η δημιουργία του Δικτύου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Παιδιών, με στόχους την εφαρμογή της Παγκόσμιας Σύμβασης του ΟΗΕ, τη διάδοση του κειμένου του ΟΗΕ *Ένας κόσμος κατάλληλος για τα παιδιά*, τη δημιουργία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης στη χώρα μας, την καταπολέμηση κάθε είδους διακρίσεων, την εξάλειψη της κακοποίησης, της εκμετάλλευσης, της παιδικής εργασίας και, γενικότερα, την προώθηση δράσεων που αφορούν την προστασία των παιδιών και το σεβασμό των δικαιωμάτων τους.

Πρώτη δράση του Δικτύου αποφασίστηκε να είναι ένας πανελλήνιος διαγωνισμός για τους μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που είναι παιδά προσφύγων, μεταναστών και παλιννοστούντων, με θέμα: «Δρόμος μετ' εμποδίων... με όραμα, προσπάθεια κι ελπίδα». Τα βραβεία που προκηρύχθηκαν ήταν πέντε ηλεκτρονικοί υπολογιστές, καθώς και πολλοί έπαινοι με βιβλία για τα παιδιά και τις σχολικές βιβλιοθήκες. Οι εκπαιδευτικοί και τα παιδιά ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό. Εκατόν ογδόντα έξι εκθέσεις, που προκρίθηκαν από τις σχολικές επιτροπές, έφτασαν στα χέρια της κριτικής επιτροπής, που δυσκολεύτηκε να αποφασίσει, αφού τα κείμενα ήταν όλα εξαιρετικά.

Στις 29 Απριλίου 2004, σε μια μεγάλη Γιορτή στο Ζάππειο, το Δίκτυο απένειμε τα βραβεία και τους επαίνους στα παιδιά. Πάνω απ' όλα, ωστόσο, όσοι

βρεθήκαμε εκεί βιώσαμε μια ατμόσφαιρα γεμάτη συγκίνηση και αισιοδοξία για το μέλλον, που είναι το μέλλον των παιδιών. Η χώρα μας αποτελεί τα τελευταία χρόνια μια πολυπολιτισμική κοινωνία, ενταγμένη στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια, και η ιστοιμία των πολιτών, ο σεβασμός των δικαιωμάτων και η εξάλειψη των διακρίσεων βρίσκονται σε πρώτη προτεραιότητα. Τα βραβεία του Δικτύου έστειλαν αυτό το μήνυμα σε όλους και, κυρίως, στο χώρο της εκπαίδευσης που προετοιμάζει τους αυριανούς Ευρωπαίους πολίτες.

Τα **βραβεία** απονεμήθηκαν στους: Άννη Βαρντανιάν, Ανδρέα Γκίνη, Βικτώρια Κοπικό, Κατερίνα Λάνου, Χρήστο Μιχαλάρη.

Κριτική επιτροπή: Βαγγέλης Ηλιόπουλος, Ευγενία Κουτσουβάνου, Άντα Κατσίκη- Γκίβαλου, Χαρίκλεια Μητσούλη, Βαγγελιώ Σχοιναράκη, Παύλος Χαραμής.

Χορηγοί για τα βραβεία-υπολογιστές: Ευγενία Κουτσουβάνου (καθ. Παν. Αθ.), Σύλλογος Φοιτητών Τμ. Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Inform Π. Λύκος, Δέσποινα Μουζάκη (Cinegram), Alpha Bank, Εμπορική Τράπεζα.

Χάρισαν 1.200 βιβλία για τους επαίνους και τις σχολικές βιβλιοθήκες, οι εκδότες: Ατλαντίς, Ελευθερουδάκης, Ελληνικά Γράμματα, Ζήτη, Κέδρος, Κριτική, Λιβάνης, Οδυσσέας, Πατάκης, Πόλις, Ρώσση. Επίσης, η Εταιρεία Συγγραφέων, ο Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, ο Βαγγέλης Ηλιόπουλος, Εθνική Τράπεζα, Σχολή Μωραΐτη, Σχολή Ι.Μ. Παναγιωτόπουλου, Σύλλογος Γονέων-Κηδεμόνων Βαρβακείου Γυμνασίου.

Η **σχεδίαση** των διπλωμάτων για τα βραβεία και τους επαίνους ήταν προσφορά του Κώστα Μποσταντζόγλου.

Η **εκτύπωση** των βραβείων και των επαίνων ήταν προσφορά του Μιχάλη Γρηγοράτου.

Χορηγοί επικοινωνίας: ραδιόφωνο της NET και τηλεόραση Alpha.

Τους ευχαριστούμε όλους θερμά. Επίσης ευχαριστούμε την Ευγενία Φακίνου που είχε την ιδέα της έκδοσης και του τίτλου αυτού του βιβλίου.

Εκ μέρους του Δικτύου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Παιδιών

ΜΥΡΣΙΝΗ ΖΟΡΜΠΑ